

Özel Rapor

(Special Report)

Kişiye Özel

(Eyes Only)

(14-20 KASIM 2022 HAFTASI EKONOMİK GELİŞMELER)

Bu hafta ağırlıklı olarak EYT (Emeklilikte Yaşa Takılanlar) ve iş dünyası temsilcilerinin Dolar/TL için makul bir seviye isteği gündemdeydi.

Öncelikli tavsiyemiz işverenlerin işletmelerinde bir EYT analizi yaptırmaları. Kaç çalışan EYT kapsamına girecek ve ne kadar bir miktar kıdem tazminatı yükü çıkacak ivedilikle hesaplanması gerekiyor. Bu çalışanlar hangi birimlerde çalıştığı ve ayrılmaları durumunda işlerin nasıl ikame edileceği hususu son dakikaya bırakılmamalı.

TİSK tarafından yapılan bir çalışmada ortalama 1000 kişinin çalıştığı bir iş yerinde EYT çıkması durumdan hemen ödenmesi gereken kıdem tazminatı yükü 20 milyon TL civarında.

Ayrıca mevcut işveren SGK prim oranları %5 hazine desteği dikkate alındığında aktif sigortalılar için işveren maliyeti brüt maaşın %17,5'i oranındayken emekli çalışanlar için brüt maaşın %24,5'i seviyesinde Yani çalışanlar EYT kapsamında emekli olup çalışmaya devam ederlerse aynı çalışanın işverene maliyeti mevcut durumdan çok daha fazla olacak.

Konunun bir de istihdam teşvikleri boyutu var. Örneğin aynı anda çok sayıda işçinin işten ayrılması neticesinde hali hazırda faydalanılan istihdam teşviklerin de kesilmesi riski ile karşı karşıya kalınabilir.

Henüz EYT düzenlemesi netleşmedi ancak bu hali ile karşı karşıya kalınması muhtemel risklerin işletmelere oluşturacağı zararların boyutunu hesap etmek oldukça zor.

İşletmelere yüksek maliyet getirmesi muhtemel bir diğer konu da asgari ücret zammı. Siyasilerin ısrarlı bir şekilde enflasyonun üzerinde bir rakam olacağını söylemesi beklentileri aşırı derecede yükseltti. Şu an 9 ila 10 bin TL gibi yüksek rakamların konuşulmasının ana nedeni konunun iletişiminin yanlış yapılması.

2022 yılı Temmuz ayında asgari ücrete yapılan %30'luk ara zammın göz ardı edilerek yıl sonu enflasyon oranına bakılıp yapılan hesaplamalar beklentiyi aşırı yükselttiği için 2023 yılı asgari ücretine ilişkin işçiler ile işverenler arasında iş barışına zarar vermesi muhtemel tartışmalar olacağı aşikar.

Öte yandan son dönemde sanayi üretimindeki yavaşlama sinyallerine ilave olarak asgari ücretteki olası ütopyik artışların ciddi sayılarda işçi çıkarmalara neden olabileceğini de göz ardı etmemek gerekiyor.

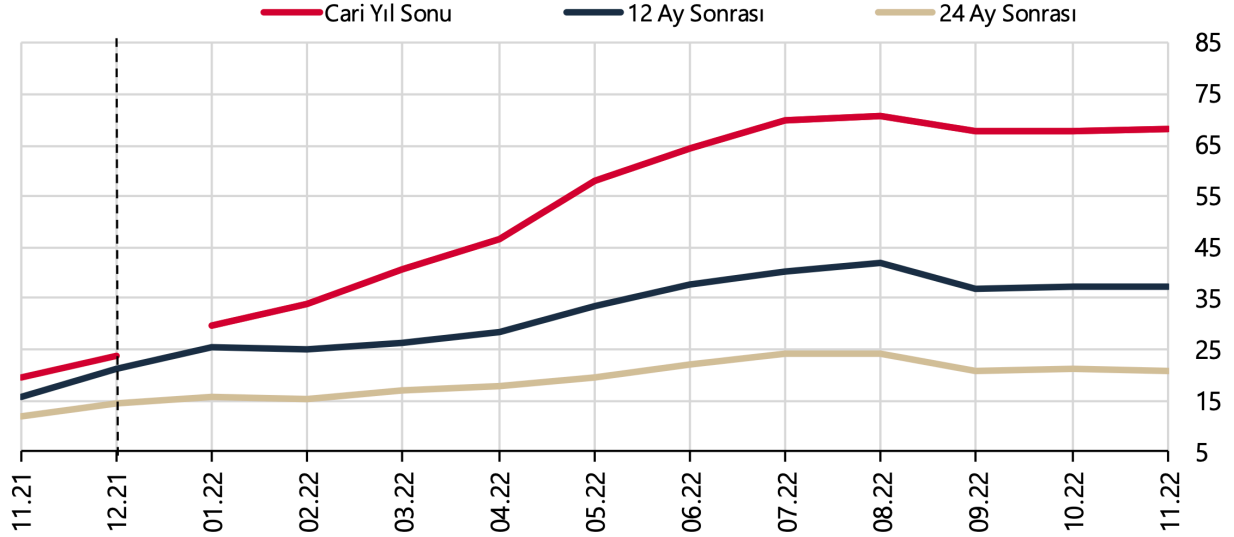
YIL SONU TÜFE VE DOLAR/TL BEKLENTİLERİ

EYT ve asgari ücret tarafındaki gelişmeler yukarıdaki gibi şekillenirken yıl sonu için enflasyon ve kur beklentileri de şekillenmeye devam ediyor.

Merkez Bankası, finansal ve reel sektördeki karar alıcı ve uzman kişilerin, çeşitli makroekonomik değişkenlerle ilgili beklentilerinin izlenmesi amacı ile düzenli olarak her ay Piyasa Katılımcıları Anketi yapıyor.

Son duruma göre katılımcılar 2022 yılı sonu için enflasyonun %68,06 olacağını tahmin ediyorlar. Bu oran bir önceki ayda %67,78'di. Yani enflasyon beklentilerinde bir artış söz konusu. Benzeri şekilde 12 ay sonrası enflasyon beklentisi de bir önceki anket döneminde %37,34 iken bu anket döneminde %37,47 olmuş.

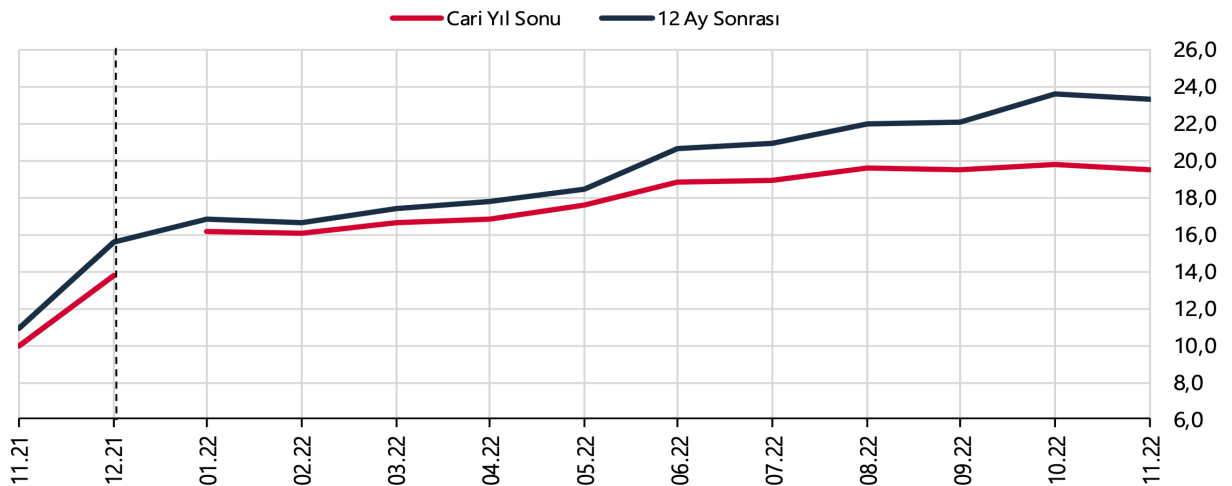
Yıllık TÜFE Beklentilerindeki Gelişmeler (%)

Piyasa Katılımcıları Anketi'nde katılımcılara sorulan bir diğer soru da döviz kuru beklentileri. Kasım ayında katılımcıların yıl sonu Dolar/TL kuru beklentisi 19,54 olarak şekillenmiş durumda. Bu rakam geçen ayki anket döneminde 19,82 idi. Yani birkaç aydır kurun 18,60 seviyesinde kalmış olması kur tarafındaki yıl sonu beklentilerinin daha düşük şekillenmesine neden olmuş.

Malumlarınız üzere bir süreden bu yana makroihtiyati tedbirler, liralasma stratejisi kapsamında atılan adımlar ve rezerv yönetimi ile kur 18,60 seviyelerinde yatay bir seyir izliyor. Ancak son dönemde iş dünyasından özellikle de ihracatçılardan gelen kurun daha üst seviyelerde dengelenmesi çağrısını da göz ardı etmemek gerekiyor.

ABD Dolar Kuru Beklentilerindeki Gelişmeler (\$/TL)

Son olarak PMI gelişmelerindeki son durumu da dikkatlerinize sunuyoruz.

Türkiye'nin en çok ihracat yaptığı ilk 5 ülkenin PMI verileri düşmeye devam ediyor. Hali hazırda bir önceki raporumuzda da belirttiğimiz üzere Türkiye'nin PMI verisi son 8 aydır düşüyor ve son 5 aydır 50 puanın altında. PMI verisinde 50 puanın altı ekonomide daralmanın öncü göstergesi olarak değerlendiriliyor.

